

Entrevista a Daniel J. Meyer

Xavi Pardo

FONT: PARDO, Xavi. “Daniel J. Meyer: Catalunya és una terra d’acollida tramposa.” Per a Entreacte: Revista d’arts escèniques i audiovisuals. Barcelona: 19/03/2019.

Una entrevista a Daniel J. Meyer, per conèixer més a l’autor.

Un any després de l’estrena a la sala Flyhard, ‘A.K.A.’ fa el salt a La Villarroel. Hi arriba després d’exhaurir les entrades al Teatre Lliure i d’haver-se coronat com a gran fenomen teatral de petit format amb quatre premis Butaca. A l’abril estrenarà també a La Villarroel ‘Abans’, l’últim muntatge de Descartable Teatre, la companyia que va fundar amb Laia Pellejà. Però Meyer no només es mou pel circuit alternatiu. També és l’ajudant de direcció habitual d’Àngel Llàcer

Vas escriure A.K.A. en una nit, d’una sola tirada. La identitat, els prejudicis, la immigració... són qüestions que et devien cremar per dins.

Quan m’assec a escriure, gairebé mai no ho faig amb la voluntat de tractar un tema determinat, no m’estructuro gaire. En aquest cas, ni tan sols sé què em va motivar a escriure, simplement m’hi vaig posar i va sortir A.K.A. Sí que és cert que el tema de la identitat sempre ha fet xup-xup dins meu. Malgrat ser un immigrant de luxe (home, blanc, amb papers...), sento la meua identitat qüestionada constantment. Tant és que parli català i que faci quinze anys que visc a Barcelona. Aquí sempre seré l’argentí, mentre que a l’Argentina em consideren català; he quedat en terra de ningú. A mi quan em pregunten d’on soc, responc que de Barcelona, perquè tota la meua vida adulta l’he feta aquí, però no m’accepten la resposta com a vàlida. Preguntar d’on ets (un fet molt habitual a Catalunya) amaga una certa càrrega de discriminació.

D'entrada, dona per fet que no ets d'aquí.

I pressuposa que tothom pertany al seu lloc d'origen, que en realitat ets d'allà. Hi ha negres catalans de tercera generació a qui encara els pregunten d'on són. I quan responen que són d'aquí, insisteixen: d'acord, però d'on ets? Perquè en realitat t'estan preguntant pels teus orígens, i vincular la identitat als orígens és perillós. En català hi ha una paraula, *nouvingut*, que no existeix en altres idiomes. Catalunya és una terra d'acollida tramposa, quan rasques una mica t'adones que el model d'integració té macances.

Tractant-se d'una obra que parla de la identitat i la immigració, es fa inevitable preguntar com és que no vas optar per treballar amb un actor racialitzat.

Pel joc dramaturgic de l'obra. El públic ha d'empatitzar amb ell des del primer minut, se n'ha d'enamorar, i per aconseguir-ho és important que sembli d'aquí. No crec que la societat catalana estigui preparada per agafar la mateixa empatia amb un actor racialitzat. És lamentable, però és la realitat que vivim. Hi ha molts prejudicis, i *A.K.A.* precisament juga amb els prejudicis dels espectadors. Juga a agafar-los desprevinguts. Els fa enamorar-se del personatge per després clavar-los una clatellada. Al final s'adonen que entre tots hem fotut la vida enlaire a aquest noi que ens queia tan bé, per culpa dels nostres prejudicis, i surten del teatre plantejant-se com en podem ser, d'idiotes. Crec que això és més útil que no pas, en aquesta obra, posar un actor racialitzat, perquè no aconseguiríem el que volem aconseguir. El teatre té l'obligació de fer reflexionar, de fer-nos avançar com a societat, però has de saber com fer-ho.

I creus que és útil (compte que ve un *spoiler*, si no heu vist *A.K.A.* salteu a la pregunta següent) que la trama recaigui en una denúncia falsa per abusos sexuals? Ho trobes oportú?

Tinc claríssim que el percentatge de denúncies falses és ínfim, però això no treu que no en puguem parlar. En tot cas, aquest no és l'eix central de la peça. El text subratlla que la denúncia ve motivada per racisme. En el fons estem parlant d'una injustícia. El teatre ha de generar reflexió, però sense voler ser pedagògic. És oportú que representem *Medea* quan hi ha gent que maltracta i assassina els seus fills? Posar-nos en aquesta tessitura és molt perillós, perquè al final no podrem parlar de res. Hem de combatre l'autocensura.

Vols dir que impera allò que és políticament correcte.

Lamentablement. Crec que banalitzen els temes. És com si jo, que soc jueu, em plantés a protestar cada cop que es representa *El mercader de Venècia*. Ens hem de relaxar una mica. Ho simplifiquem tot, i al final no podrem dialogar ni entendre'ns. Per exemple, no m'agrada que em diguin que no puc defensar la lluita feminista perquè soc un home. Els discursos excloents, els que s'alimenten de l'odi i la ràbia, no fan cap bé a les causes.

Ara que ja han passat unes quantes setmanes dels Butaca, has pogut reflexionar sobre les claus de l'èxit del fenomen A.K.A.?

Els astres s'han alineat, però sobretot té molt a veure amb el fet que l'obra connecta amb el públic jove i que ens hem preocupat molt de la comunicació. Instagram ens ha permès tenir una difusió que d'altra manera no hauria tingut mai una obra tan petita. Jo mai no em vaig plantejar *A.K.A.* com una obra per a adolescents. Sovint, el teatre per a adolescents falla perquè l'escrivim des de la nostra visió d'adults, i com a adults tendim a ser condescendents, a treure ferro als problemes dels adolescents. La clau és que hem sabut connectar-hi, aconseguir que la recomanin, que hi tornin amb els seus pares... i això és al·lucinant. Evidentment, els premis sempre agraden. Però a mi el que em fa sentir més orgullós és haver anat al Lliure, mirar el

pati de butaques i que no fos una marea blanca [s'assenyala els cabells i riu]. Amb tots els respectes, està molt bé que els adolescents vagin al TNC a veure La Celestina, però segurament això no els farà tornar al teatre. Hem d'aconseguir que el teatre sigui un lloc on la gent té ganes d'anar, que torni a ser un espai de reflexió, de pensament, més enllà de l'entreteniment. I això s'ha perdut, en els últims deu anys el teatre s'ha aburguesat.

Abans també busca generar aquests espais de reflexió?

Igual com A.K.A., busca donar veu a la gent que no en té. La nostra posició de privilegi ens hi obliga, no podem apartar la mirada d'aquells que no tenen les eines ni la capacitat de reflexió. Abans, per exemple, parla de la gent que viu al carrer. Què en sabem, d'ells? Absolutament res, els deshumanitzem.

Abans és l'últim projecte de Descartable Teatre. Com es viu el procés d'aixecar una obra des d'una companyia independent?

És un desgast enorme, amb prou feines saps com fer-t'ho. Hi ha un desconeixement molt gran sobre com moure's dins el circuit teatral. Caldria donar formació a les companyies sobre aspectes pràctics, com ara demanar subvencions. És complicadíssim, sovint hi renunciem perquè és impossible entendre tot el paperam. Però també per les condicions que t'imposen. Les companyies independents estem condemnades a anar a taquilla i, per demanar una subvenció, t'acostumen a exigir que tothom cobri. Això t'obliga a avançar la seguretat social de tothom, a posar els diners de la teva butxaca... és inassumible.

Però tu estàs acostumat a moure't entre les estretors del circuit alternatiu i les grans superproduccions, com *La jaula de las locas*.

I és meravellós, em sento molt afortunat de poder tenir un peu a cada lloc. Em permet saber com funcionen tots els nivells de les arts escèniques.